DERS KUTUSU
DERSKUTUSU.COM

ÇALIŞMA KÂĞIDI CEVAPLI

12. Sınıf · Coğrafya · 7. Hafta

Ad Soyad: _____
Sınıf / No: _____
Tarih: _____

Türkiye'nin İşlevsel Bölgeleri, Kalkınma Projeleri ve Ulaşımı Etkileyen Faktörler

Türkiye'nin işlevsel bölgelerini (yönetsel, hizmet, istatistiki ve plan bölgeleri) özelliklerine göre sınıflandırır. · Bölgesel kalkınma projelerinin (GAP, DAP, DOKAP, KOP, ZBK, YHGP) kapsadığı alanları ve ekonomik hedeflerini karşılaştırır. · Türkiye'de ulaşım sistemlerinin gelişimini etkileyen doğal ve beşerî faktörleri örneklerle analiz eder.

HATIRLAYALIM

- İşlevsel bölgeler; yönetsel (81 il, ilçe), hizmet (DSİ, Karayolları, Meteoroloji), istatistiki (TÜİK Düzey 1-2-3) ve plan (kalkınma projeleri) bölgeleridir.
- GAP sulama ve HES, DAP hayvancılık ve kış turizmi, DOKAP Yeşil Yol ve yayla turizmi, KOP Mavi Tünel, ZBK taş kömürü ve Filyos Limanı odaklıdır.

1 EŞLEŞTİRME

Türkiye'nin işlevsel bölge türlerini karşılık gelen örnekleriyle eşleştiriniz.

Yönetsel	Hizmet Bölgesi	İstatistiki	Plan Bölgesi
81 İl · Valilik/Bel.	DSİ · Karayolları	TÜİK Düzey 1-2-3	GAP · DAP · KOP

c 1. İşlevsel Yönetsel Bölge

b 2. İşlevsel Hizmet Bölgesi

a 3. İşlevsel İstatistiki Bölge

a) TÜİK tarafından AB'ye uyumlu oluşturulan Düzey 1, 2 ve 3 birimleri

b) Karayolları, DSİ ve Meteoroloji Genel Müdürlüğü bölge teşkilatları

c) Valilik ve belediyelerce yönetilen 81 il ve ilçe sınırları

2 TABLOYU TAMAMLA

Türkiye'nin bölgesel kalkınma projeleri tablosunu temel ekonomik hedefleriyle tamamlayınız.

Kalkınma Projesi	Kapsadığı Başlıca Alan	Öne Çıkan Hedef ve Uygulama
GAP	Fırat-Dicle Havzası (9 il)	22 baraj, 19 HES ile sulamalı tarım ve enerji üretimi
DOKAP	Doğu Karadeniz Kuşağı	Yeşil Yol ile yayla turizmi, çay ve fındıkta kalite artışı
ZBK	Zonguldak-Bartın-Karabük	Taş kömürü ve demir-çelik modernizasyonu, Filyos Limanı
DAP	Doğu Anadolu Bölgesi (15 il)	Mera ıslahı, büyükbaş hayvancılık ve kış turizmini geliştirme

3 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Bölgesel kalkınma projelerinin (GAP, DAP, DOKAP, KOP vb.) Türkiye'de bölgeler arası ekonomik denge ve iç göç üzerindeki

Yerel kaynakları ekonomiye kazandırıp istihdam ve gelir.

4 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki bölgesel kalkınma projelerinden hangisi Göksu Nehri sularını Mavi Tünel ile tarım alanlarına aktarmayı ve obruk

TÜRKİYE BÖLGESEL KALKINMA PROJELERİ (PLAN BÖLGELERİ)

GAP (9 İl)	KOP (8 İl)	ZBK (3 İl)
22 Baraj · 19 HES	Mavi Tünel · Göksu	Taş Kömürü · Filyos

A) KOP (Konya Ovası Projesi)
B) GAP (Güneydoğu Anadolu Projesi)
C) DOKAP (Doğu Karadeniz Projesi)
D) ZBK (Zonguldak-Bartın-Karabük Projesi)

5 KISA CEVAP

Türkiye'de ulaşım hatlarının doğu-batı yönünde kolay uzanırken kuzey-güney yönünde tünel ve geçitlere ihtiyaç

YERYÜZÜ ŞEKİLLERİNİN TÜRKİYE ULAŞIMINA ETKİSİ

Doğu-Batı Doğrultusu: Dağlar paralel uzanır → Ulaşım kolay ve ucuz

Kuzey-Güney Doğrultusu: Dağlar dik kesilir → Geçit ve tüneller gerekir

Kuzey Anadolu ve Toros dağ kuşaklarının genel olarak.

6 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki ulaşım projelerinden hangisi Karadeniz kıyısını Doğu Anadolu'ya bağlayan kuzey-güney yönlü dağlık engeli

DOĞAL ENGELLERİ AŞAN ULAŞIM PROJELERİ

Ovit / Zigana	Marmaray / Avrasya	Çanakkale / Osmangazi
Kuzey-Güney dağ tüneli	Boğaz tüp geçitleri	Boğaz ve körfez köprü

A) Ovit ve Zigana Tünelleri
B) Marmaray Tüp Geçidi
C) 1915 Çanakkale Köprüsü
D) Osmangazi Köprüsü

7 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

İşlevsel bölgeler, kalkınma projeleri ve ulaşımla ilgili ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y yazınız.

Hizmet Sınırı	DAP Kapsamı	TÜİK Düzey 3	YHGP (4 İl)
İl sınırıyla çakışmaz	15 il (En fazla il)	81 il birimi	Amasya·Çorum·Samsun·Toka

	D	Y
İşlevsel hizmet bölgelerinin (DSİ, Karayolları vb.) sınırları il sınırlarıyla birebir çakışmak zorundadır.	☐	☑
Türkiye'de en fazla ili (15 il) kapsayan bölgesel kalkınma projesi Doğu Anadolu Projesi'dir (DAP).	☑	☐
TÜİK İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması'nda Düzey 3 birimleri Türkiye'deki 81 ili ifade eder.	☑	☐
Yeşilırmak Havzası Gelişim Projesi (YHGP); Amasya, Çorum, Samsun ve Tokat illerini kapsar.	☑	☐

8 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Kalkınma projeleri ve işlevsel bölgelerle ilgili ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y yazınız.

	D	Y
GAP tamamlandığında pamuk, mısır ve soya gibi sanayi bitkilerinin üretiminde büyük artış sağlanmıştır.	☑	☐
Türkiye'de Cumhuriyet'in ilan edildiği 1923 yılından günümüze il sayısı hiç değişmemiştir.	☐	☑
Bölgesel kalkınma projelerinin temel amaçlarından biri bölge dışına yapılan göçleri azaltmaktır.	☑	☐
Yeryüzü şekillerinin sade olduğu İç ve Güneydoğu Anadolu'da yol yapım maliyeti Doğu Karadeniz'den yüksektir.	☐	☑

9 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarına karşılık gelen proje kısaltmalarını yazarak anahtar kelimeyi bulunuz.

- Fırat ve Dicle havzalarında 22 baraj ve 19 HES içeren ilk kalkınma projesi (3 harf) — G A P
- Doğu Anadolu'da 15 ili kapsayan, hayvancılık ve kış turizmi odaklı proje (3 harf) — D A P
- Konya Ovası'na Mavi Tünel ile su aktaran İç Anadolu kalkınma projesi (3 harf) — K O P

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

GAP

10 SIRALAMA

Görseldeki TÜİK İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) kademelerini ve ülke bütününü birim sayısına göre azdan çoğa sıralayınız.

1. Ülke	2. Düzey 1	3. Düzey 2	4. Düzey 3
Türkiye (1 birim)	12 bölge birimi	26 alt bölge	81 il birimi

3 İBBS Düzey 2 Alt Bölgeleri (26 alt bölge)
1 Türkiye Ülke Bütünü (1 ulusal birim)
2 İBBS Düzey 1 Bölgeleri (12 istatistiki bölge)
4 İBBS Düzey 3 İl Birimleri (81 il)

11 BOŞLUK DOLDURMA

Cümlelerdeki boşlukları kutudaki kavramlarla tamamlayınız.

KALKINMA PROJELERİNDE ÖNE ÇIKAN UYGULAMALAR

İşlevsel Bölge Odakları · DOKAP Yeşil Yol · ZBK Filyos Limanı

Her kalkınma projesi bölgenin coğrafi potansiyelini ekonomiye kazandırır.

işlevsel | Filyos | Mavi Tünel | Yeşil Yol

1. Bir odak noktası etrafında idari veya ekonomik işlevlerle bağlanan alanlara **işlevsel** bölge denir.
2. DOKAP kapsamında yaylaları birbirine bağlayarak ekoturizmi geliştiren projeye **Yeşil Yol** adı verilir.
3. ZBK projesi kapsamında Batı Karadeniz'de lojistik gücü artırmak için **Filyos** Limanı inşa edilmiştir.

12 EŞLEŞTİRME

Türkiye'de ulaşımı etkileyen unsurları ve projeleri özellikleriyle eşleştiriniz.

Coğrafi Konum	İklim Etkisi	Sermaye-Teknoloji	YHGP Hedefi
3 kıta + Boğazlar	Kar, buzlanma, sis	YHT, otoyol, köprü	Havza ıslahı ve taşkın

a 1. Coğrafi Konum
c 2. İklim Koşulları
b 3. Sermaye ve Teknoloji

a) Üç kıtanın kavşağında ve İstanbul-Çanakkale boğazlarına sahip olma
b) Yüksek hızlı tren (YHT), otoyol, köprü ve tüp geçitlerin yapımı
c) Yoğun kar yağışı, buzlanma, don ve sisin ulaşımı aksatması